o. 166. **DE TIJD.** 1847

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

ze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dingsdags, Donderdags Zaturdags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 3,00; de buitensteden *f* 3,50; franco door het geheele Rijk. *ieven, Gelden*, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau COURANT.

ZATURDAG, 24 JULIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents ze gelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 23 Julij.

De meerderheid van de Tweede Kamer, ten getalle *veertig* Protestanten, heeft het noodzakelijk ge-, de Katholijken van Nederland den handschoen toe werpen in het strijdperk der godsdienst-twisten; het zoo: de Katholijken zullen dien handschoen opne- en zich plaatsend op het gebied der grondwet, hunne n handhaven ten spijt van wie dan ook, en van e protestantsche parlementaire majesteiten. Zij heb- zeker gedacht, die Protestanten van de veertigtallige derheid, dat hunne uit te brengen stem voldoende e zijn, om de grondwettige regten der Katholijken vernietigen, en hunne godsdienstvrijheid te breidelen. toekomst zal leeren, dat zij zich hebben vergist, dat hun votum slechts een twistapel zal zijn, door te midden der bevolking geworpen, waardoor de holijken, in plaats van te worden gefnuikt, zich en voelen opgewekt, om met vereenigde krachten op te werpen als een bolwerk tegen de ongrondwettige estantsche aanmatigingen, waarvan zij sinds jaren en het stilzwijgend en lijdzaam slagtoffer zijn geweest. zullen dat niet meer zijn. Indien men meent, dat gedoemd zijn, om slagtoffers te zijn en te blijven van ondragelijke predominatie, men wete het, dat wij dan niet lijdzaam zijn zullen, en dat, welke dan de gevolgen mogen wezen van de vijandige kamp, men tegen ons heeft aangevangen, wij de verantwoordelijkheid daarvan afwerpen op hen, die, geroepen de om het land te vertegenwoordigen, zich hebben and tot eene godsdienstige partij, om een gedeelte natie van zijne regten te berooven, en te brengen r het juk van het andere.

Werdaad, de Kamer, gedurende de afgeloopen debat- geleek niet eene vergadering van vertegenwoordigers, amen beraadslagende over de belangen van het land; scheen eerder eene sijnode van predikanten, die met rzonnen godsdienstijver bezield, zaten zamen te span-, hoe zij twaalf maal honderd duizend Katholijken len doen bukken onder hunne protestantsche overrsching. Het was waarlijk een vreemd en curieus ouwspel.

De Kamer was niet meer te herkennen. Alle rollen en dáár verwisseld. De gedweeste ministerieëlen, de zaamste lieden hadden gedweeheid en zachtmoedig- afgelegd, om de oppositie aan te vuren in hare ndelijkheid tegen de regering, en deze met hen mede epen tot een sijsteem van dwang, dat zij in elk ander al konden hebben genoemd inconstitutioneel, zoo niet olutionnair.

Hoe waren toch die vreedzame lieden, die onvoorwaardelijke ministerieëlen, als met een tooverslag veranderd, zoo brutaal opposant te verschijnen ter plaatse waar nooit anders hadden gestaan, dan om blindelings der ering toe te stemmen wat zij begeert? Hoe was het elijk, dat de oppositie daar met beide handen de ministerieëlen omvatte en met hen vereenigd streed tot aking der grondwettige vrijheid?

Wij zullen het u zeggen, Katholijken van Nederland, Prent het in uw geheugen, om daaruit te leeren, wat op den vadergrond te wachten zouden hebben, als schuldig genoeg konden zijn om niet den handschoen te nemen, die ons is toegeworpen.

Naast de Kamer was te 's Hage tevens de Synode vererd, en wat deze moet hebben gewerkt, behalve dat zigtbaar was in de physionomie der Kamer, kan men eiden uit den brief, dien predikanten van Amsterdam onbeschaamdheid hebben gehad aan de leden der Ka- te schrijven, en zelfs toe te zenden aan de katho-e leden met een bijgevoegd postscriptum, waarin men toutweg, als ware het eene bedreiging, verklaarde, dat men een beroep had gedaan op de geloofsbegrippen der protestantsche leden, en dat men zich verpligt achtte hun, Katholijken, daarvan kennis te geven. De heer van Twist heeft dat onderhandsch schrijven openlijk in de Kamer geschandvlekt, als eene laagheid, maar dat heeft hem toch niet verhinderd de vorderingen dier predikanten gedwee te volgen, gelijk het meerendeel zijner collega's deed. Vertrouw dan op deze lieden.

Wij weten wel, dat men tegen ons zal schreeuwen, dat niet godsdienstig maar politiek belang de meerderheid der Kamer heeft geleid. Maar men herinnere zich, dat men hier te lande altijd den mond vol heeft van verdraagzaamheid.

Maar wat men ook moge zeggen, het feit, zoo als het daar ligt, zal op veler voorhoofden de smet eeuwig inbranden van partijdigheid.

Wanneer, in eene vergadering van 56 leden, zich veertig Protestanten vereenigen, om tegen de Katholijken, en tegen de Katholijken alleen, en dat juist in het dierbaarst godsdienstig regt, dat zij bezitten, eene strafbepaling in het strafwetboek te vorderen, die niemand kan treffen dan de Katholijken, en zulks om hunne katholijke eeredienst afhankelijk te maken van een protestantsch gouvernement; dan vragen wij het, welke beteekenis die stemming van veertig protestantsche leden hebben moest, anders dan die wij hebben aangewezen? De heer Luzac heeft het, zoo niet met deze, dan toch met andere woorden voorspeld, en niemand heeft hem wedersproken, dat zij zal moeten worden toegeschreven aan godsdienst-ijver.

Wij protesteren alzoo plegtig tegen den wensch door veertig protestanten in de Kamer uitgedrukt. Wij beschouwen dien te zijn als niet ontvankelijk, omdat hij is strijdig met de grondwet, zoowel in zich zelven, als in zijn oorsprong. Wij vertrouwen en vorderen daartoe van de regering, dat zij zal volharden dien wensch verwerpelijk te verklaren, gelijk de minister van justitie bereids heeft gedaan, en dat zij weigeren zal een strafwetboek voor te dragen tot dat de Kamer tot de ware beginselen van regt en staatkunde zal zijn teruggekeerd.

Wij laten hier volgen den beruchten brief, die aan elk lid der Kamer in het bijzonder over den post is toegezonden door de predikanten van den ring van Amsterdam, met het postscriptum, dat in den brief der Katholijke leden was geschreven, zie hier denzelven woordelijk:

AMSTERDAM, 9 Julij.

Edel Mogende Heer!

»De dag nadert, op welken de zaak van het *placet* door de Vertegenwoordigers des Volks, staat beslist te worden.

»Wij hadden gemeend te mogen verwachten dat uit den boezem der Natie meer openlijk en algemeen, door geschriften en adressen blijk van belangstelling in dezelve zou gegeven zijn, gelijk dat vroeger, toen er van een in te voeren Concordaat sprake was, het geval geweest is.

»Dat is intusschen niet geschied. Alleen een ongenoemd schrijver te Leiden, en de Evangelische Kerkbode, van den 2 en 9 dezer, hebben waardiglijk hunne stemmen doen hooren, wier woorden trouwens ook wel tot uwe ooren zullen zijn doorgedrongen. Misschien wel is men teruggedeinsd voor eenen stap, die van uiterst kieschen aard is, daar het er op aan zou komen, aan den eenen kant, openlijk te gewagen van het gevaar, dat voor Staat en Kerk aan Rome's bedoelingen, en mitsdien aan Rome's besluiten en breves kan verbonden zijn; en aan den anderen, de Hooge Regering opmerkzaam te maken, op hetgeen *zij* zou te doen hebben, om zich voor dat gevaar in veiligheid te stellen.

»Het is dan ook juist om diezelfde reden, dat de ondergeteekenden tot nog toe hebben geschroomd, gebruik te maken van hun grondwettig regt, om zich door middel van petitie tot de Staten-Generaal te wenden, ten einde door de nieuwe Wetgeving het regt van *placet* gehandhaafd te zien, vreezende, welligt meer, dan pligt en roeping het toelaten, van hunne zijde bij te dragen tot de spanning, die, helaas! maar al te zeer tusschen het Roomsch-Katholicisme en het Protestantisme in ons Vaderland reeds bestaat, en waarvan tot nog toe, Gode zij dank! Rome alleen de schuld heeft te dragen.

»Maar, treden wij dan niet openlijk met onze bezwaren op, wij kunnen niet nalaten, Edel-Mogende Heer! bij afzonderlijk schrijven, onze zorgen in uwen boezem, en in dien uwer Protestantsche Medevertegenwoordigers uit te storten.

»Het zou ons niet voegen, in zoodanig schrijven de zaak zelve van het *placet* voor u te ontwikkelen, of de gronden voor en tegen hetzelve uiteen te zetten en te beoordeelen. Wij mogen het vertrouwen, niet zonder opzettelijke en rijpe overweging dier aangelegene zaak, zult gij op den dag der beslissing in de vergadering van 's Lands Afgevaardigden verschijnen.

»Maar het is ons behoefte, U te zeggen, wat pijnlijke gewaarwording het bij ons te weeg brengt, wanneer wij de Hooge Regering gereed zien, een der heiligste regten van de Kroon prijs te geven; een Vorstenregt, even oud, als de betrekking van de Kerk tot den Staat, nadat zij als op zich zelf staand ligchaam was opgetreden; een regt, waarvan katholijke Vorsten, een Filips II in vroegere, de Keizer van Oostenrijk in onze eeuw, zich niet hebben laten berooven; een regt, waarvan de Regering de handhaving aan zich zelve, aan hare eigene waardigheid, aan de rust van den Staat, aan de veiligheid der overige gezindten verschuldigd is.

»Te pijnlijker is ons dat, Edel-Mogende Heer! omdat er, na hetgeen te dien aanzien in België en Ierland geschied is, niet aan te twijfelen valt, of de Ultramontaansche partij, die rusteloos voortgaat in hetgeen de magt der R. K. Kerk kan uitbreiden, heeft het er op gezet, om zich ook in Nederland, het eens Protestantsche Nederland, van dien lastigen band te ontslaan. En, wanneer wij in het oog houden, dat de strafbepaling, waarvan wij spreken, in het Ontwerp van 1842 werkelijk werd aangetroffen, en destijds tot zoo hevige reclames van de zijde der Ultramontanen heeft aanleiding gegeven, dan zal, wordt dezelve thans niet opgenomen, daarin maar al te duidelijk een triumf, door die partij behaald, te zien zijn, waarop zij, met hoogen lof aan de Regering toegezwaaid, zich niet weinig zal laten voorstaan, en waardoor haar zelfvertrouwen in niet geringe mate zal worden aangewakkerd.

»Mogt toch de Regering die waarheid erkennen, die door de geschiedenis zoo nadrukkelijk wordt bevestigd, dat elke poging, om den Ultramontaanschen geest door concessies te bezweren, slechts strekt, om denzelven te stouter te maken en aan te vuren, en Rome met niets minder, dan volstrekte opperheerschappij kan tevreden zijn.

»Zoekt men eindelijk ons gerust te stellen met de bewering, dat een præventive maatregel noodeloos, een repressieve, in geval van overtreding, genoegzaam is, diep gevoelen we de waarheid van het antwoord, reeds in 1657 door de R. K. Raadsleden van Braband gegeven, toen de pausselijke Internuntius te Brussel hetzelfde beweren dreef: »*De laisser courir*" dus spreken ze »*les bulles, pour empêcher leur exécution par après, quand on trouveroit, que Sa Majesté ou ses sujets seroient interressez, seroit se laisser blesser, pour être pansé et curé par après; il vaut mieux, de conserver une chose entière, que de la laisser rompre, pour defaire; et tel pourroit être le desservice ou préjudice, que par après il serait du tout irréparable, et cette irréparabilité en un cas, demontre, que ce remède ne peut être reçu en nul.*"

»Met vol vertrouwen op de reinheid en zuiverheid Uwer bedoelingen, bidden we van God, dat de overeenstemming Uwer inzigten met de onze door de uitkomst der beraadslagingen mogen openbaar worden, en alzoo de gevaren worden afgewend, die, naar onze innigste overtuiging, de toekomst van Nederland en van het rijk van licht en waarheid in hetzelve, bedreigen. Met deze gevoelens bevelen wij Uw Ed. Mogende in Godes heilige bescherming, de gelegenheid waarnemende, om U van onze bijzondere hoogachting te verzekeren.

De Predikanten der Nederduitsche, Waalsche en Engelsche Hervormde Gemeenten, uitmakende den Ring van Amsterdam.

Namens dezelve,
IS. PRINS, *h. t. Praetor*,
G. A. VAN LIMBURG BROUWER, *h. t. Scriba*.

Ook met het volste vertrouwen op Uwe parlementaire onpartijdigheid, achten wij het denkbaar, dat het U minder welgevallig zou kunnen zijn, indien wij bovenstaande missive persoonlijk ook tot U rigtten. Om die reden onthouden wij ons daarvan bescheidenlijk; maar wij meenen toch, aan Hollandsche rondheid en openhartigheid ver-

schuldigd te zijn, zelve ter Uwer kennis te brengen, dat wij geoordeeld hebben, met zoodanig schrijven ons te moeten wenden tot die leden der Kamer, die geacht moeten worden, met ons in godsdienstige beginselen overeen te stemmen. Wij verzoeken U, de toezending dezer wel uit dat oogpunt te willen beschouwen.

U. S.

G. A. van Limburg Brouwer, *h. t. p.*

Wij namen uit een Protestantsch blad het volgende over. ... heeft om te hooren, verneme daaruit, wat de Protestanten verstaan onder de betuiging, dat het aan de geestelijkheid niet voegt zich met gouvernements-zaken in te laten.

»Naarmate de beslissing van het pleit over het *placet*, dat de Regering stilzwijgend wilde ter zijde stellen, maar hetwelk door de volksvertegenwoordigers in bescherming genomen werd, meer en meer naderde, is men op deze zaak, als een hoogstaangelegen punt der wetgeving, allengs helderder en eindelijk regt wakker geworden. Wij zijn in het zekere onderrigt, dat er te Utrecht eene vereeniging van aanzienlijke en edele mannen, eerbiedwaardig door jaren en ervaring, geoefend in kennis en wetenschap en voortreffelijk door wijsheid en echte verdraagzaamheid, heeft plaats gehad, waarin besloten werd, een Adres over deze zaak aan Z. M. den Koning in te dienen; — dat men insgelijks uit Amsterdam zich, door een' brief aan elk der leden van de Tweede Kamer, tot de Volksvertegenwoordigers heeft gewend, om op de herstelling van het *placet* in het Wetboek van Strafregt bescheiden, maar ernstelijk aan te dringen; — en dat dezer dagen de Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk, in 's Gravenhage vergaderd, een officieel Adres aan den Koning heeft ingeleverd. Wij hebben dat Synodale Manifest met innig welgevallen en verrugde gelezen. Het spreekt mannentaal, der Vertegenwoordigers van de gansche Nederlandsche Hervormde Kerk waardig, strekt hun tot hooge eer, en ademt eenen geest van vrijmoedigheid en kracht, gerust op waarheid en regt, maar tevens van gematigdheid en vrede, door wijsheid en beleid bestuurd. — Welligt deelen wij in een volgend Nommer het een en ander dezer Adressen mede, die, hoedanig ook de beslissing der zaak zijn moge, als Akte-stukken verdienen verzameld te worden en bewaard te blijven."

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

STRAFREGT. — PLACET.

Vervolg der Zitting van Woensdag 21 Julij.

Nadat nog onderscheidene sprekers het woord hebben gevoerd, daarbij op de bekende gronden op de strafbepalingen aandringende, heeft Z. Exc. de Minister van Justitie de zienswijze en handelwijze der Regering nopens het *placet* verdedigd en uiteengezet. De Regering zich geheel plaatsende op het grondwettig standpunt, meende de Regering, geene strafbepalingen te mogen voordragen zonder geblekene noodzakelijkheid, zij houdt vol, dat het regt van *placet* als souvereiniteitsregt aan de Regering toekomt, en zij het ook bezit, en als dus de vraag over het al of niet bezit van het regt door dit strafwetboek zou moeten worden beslist, dan zou de Regering niet geaarzeld hebben bepalingen voor te dragen. Maar een zoodanig regt ontleent de Regering volstrekt niet uit de *Code Penal*. Door de niet-bepaling van straffen op miskenning van het regt (daar waar geene behoefte aan zoodanige bepalingen bestaat) stemt de Regering niet in, of laat stilzwijgend toe de gevolgtrekking, dat het regt niet zou bestaan. Ten tweede betoogt Z. Exc., dat als het Wetboek ingevoerd wordt, gelijk thans wordt voorgesteld, er dan niets veranderd wordt in den toestand, waarin deze zaak onder de bestaande wetgeving geweest is, waarop het betoog van Z. Exc. volgt, dat bij de art. 207 en 208 *Code Penal* van *placet* geen sprake hoegenaamd is

Nadat nog eene woordenwisseling heeft plaats gehad over de vraag, door den heer *Gouverneur* gesteld, of het niet beter ware prealabel te laten stemmen over de kwestie, of het geheele 2e boek zal worden verworpen, omdat men het *placet* wil, daar toch deze 1e titel en zoo vele andere niets met het *placet* gemeens hebben, worden de beraadslagingen over den eersten titel thans gesloten verklaard. Bij de stemming verklaren zich 15 leden *voor* en 41 *tegen* den eersten titel, inzoodat Z. M. eerbiedig verzocht zal worden, dien in nadere overweging te nemen.

Voor hebben gestemd de heeren: *Corneli*, *de Weichs de Wenne*, *van Akerlaken*, *Mutsaers*, *Beerenbroek*, *de Jong van Beek en Donk*, *Romme*, *Luyben*, *Storm*, *van Heloma*, *Luzac*, *Gouverneur*, *van Sasse van Ysselt*, *Corver Hooft* en de *Voorzitter*.

Tegen hebben gestemd de heeren: *Verwey Mejan*, *de Backer*, *Nedermeyer van Rosenthal*, *van Leeuwen*, *van Naamen*, *van Asperen van Heenvliet*, *Cost Jordens*, *van Haersolte*, *Schooneveld*, *van Heemstra*, *Nederburgh*, *Faber van Riemsdijk*, *van Panhuys*, *van Golstein*, *Timmers Verhoeven*, *Kien*, *van Ryckevorsel*, *van Beeck Vollenhoven*, *de Man*, *van Dam van Isselt*, *Boreel van Hogelanden*, *Enschedé*, *Modderman*, *Hoffman*, *Gevers van Endegeest*, *Sloet Busman*, *Borski*, *Teding*, *Lycklama à Nyeholt*, *Uytwerf Sterling*, *de Kempenaer*, *Hooft*, *Anemaet*, *Duymaer van Twist*, *Bijleveld*, *Egter*, *Menso*, *van Nagell*, *Nap*, *Hiddema Jongsma* en *de Monchy*.

Daarna heeft de *Minister van Justitie* der vergadering in bedenking gegeven, om de beraadslaging over de wetsontwerpen, houdende de volgende titels van het IIde boek, en het IIIde boek onbepaald te verdagen, daar blijkens de afstemming van den 1sten titel van het IIde boek, in verband met de redevoeringen over dien laatsten titel gehouden, bij de meerderheid der vergadering in de niet-opneming van eene strafbepaling tegen overtredingen, waardoor het regt van *placet* wordt aangerand, een bezwaar gelegen is, dat die meerderheid ook van de aanneming der volgende titels zal terughouden. Dien overeenkomstig is door de vergadering besloten.

In deze zitting is alzoo de beslissing gevallen omtrent den eersten titel 2e. boek van het wetboek van strafregt, en zouden al de titels afgestemd zijn geworden, indien niet Z.Exc. de minister van justitie had voorgesteld de verdere deliberatiën onbepaald uit te stellen, aangezien het Z Exc. uit de discussiën gebleken was, dat de groote tegenstand zich oploste in de vraag naar strafbepalingen tot handhaving van het regt van *placet*. Na de redevoering door Z.Exc. gehouden is het bij geene mogelijkheid te voorzien, dat de Regering de gewilde strafbepalingen, waartoe de noodzakelijkheid haar niet gebleken, is, nader zal voordragen, zoodat het resultaat van al de beraadslagingen zal zijn, dat het nieuw Wetboek van strafregt met het cellulair systeem en de afschaffing der lijfstraffen, wederom *niet* zal worden afgewerkt, en het Napoleontische Code Pénal van 1811, geamplieerd door het geeselbesluit van 1813, in volle kracht en werking zal blijven, gelijk dan ook als in denzelfden toestand blijft het vraagstuk nopens het *placet*, dat tot zoo vele ernstige discussiën en bittere vlugschriften heeft aanleiding gegeven.

Wij laten hier volgen:

1°. Den hoofdinhoud der redevoering van den heer *Luzac*, *tegen* het opnemen van strafbepalingen wegens overtreding van *placet*.

2°. Den hoofdinhoud der rede van Z.Exc. den minister van justitie.

De Heer *Luzac* het woord bekomende, vangt aan met op te merken, dat hij als oud lid der kamer reeds meermalen gelegenheid gehad heeft over godsdienstige kwestiën het woord te voeren. Hij heeft steeds de principes van de meest mogelijke onbeperkte vrijheid voorgestaan, en toen hij dit eenmaal in zeer ruime mate deed, werd hij door een Belgisch afgevaardigde met den naam van *calviniste enragé* bestempeld. Ligt mogelijk, dat thans, nu hij diezelfde principes van vrijheid voor zijne katholijke landgenooten inroept, men over hem welligt een ander oordeel zal uitbrengen. Maar hoe dit ook zij, hij zal het in gemoede ontwikkelen.

Spreker vindt al dadelijk den zich geopenbaard hebbenden aandrang om het *placet* te verkrijgen, hoogst verkeerd.

1°. Omdat wat men verlangt in contradictie is met de grondbeginselen van onzen staat.

2°. Omdat het is van middeleeuwschen oorsprong en ongeschikt om te effectueren, wat men betoogt.

3° Omdat in den vorm en in de kracht zoo als men het wil invoeren, het alhier onbekend is en iets nieuws zou zijn.

4°. Omdat het aandringen alleen schijn heeft van hostiliteit, uiterst gevaarlijk is en waarlijk onnoodig, steunende op wankelmoedigheid en mistrouwen op de kracht der waarheid. En eindelijk omdat het daarstelt eene verzaking van de toepassing der spreuk onzer vaderen: *Concordia res parvae crescunt, discordia maximae delabuntur.*

I. Hij zeide in de eerste plaats dat hetgeen men verlangt in contradictie is met de grondbeginselen van onzen staat. — Al dadelijk moet hij vragen, wat men toch eigenlijk wil? Men wil het toezigt op de afkondiging van pausselijke bullen, breves, enz., een *placet*; maar welke zijn nu onze beginselen. Zonder twijfel, gelijkheid voor de wet, inmenging des volks in de vertegenwoordiging, vrijheid van drukpers en geheele vrijheid van godsdienst. Maar welke vrijheid van godsdienst. Is het die, welke men hier had vóór de reformatie? Is het die vrijheid onzer vaderen, die den 80 jarigen strijd tegen Spanje voerden? Maar, zegt Spr., de Hemel beware ons voor die vrijheid, want hij zou uit echte stukken kunnen bewijzen, hoe vroeger een stedelijk bestuur zijne inwoners gelastte het grondgebied te verlaten, zonder hen eenigzins met de rede van zoodanige harde beslissing bekend te maken.

Maar is het ook die vrijheid, zoo als men die na 1795 tot op 1815 begreep? Ook deze vrijheid zal het wel niet zijn, maar wel die, waarbij de regten van den mensch en burger is afgekondigd, de vrijheid van 1789, zuiver en onvermengd, en die slechts ééne natie algeheel is deelachtig geworden, namelijk de bewoners van Noord-Amerika, waarheen zich thans zoo vele onzer landgenooten begeven, in de hoop van daar te vinden, wat zij hier tot dusver moesten ontberen en hadden behooren te genieten. Die principes brengen mede de afscheiding van kerk en staat; volgens dezelve is niet de staat in de *kerk* maar, zijn alle kerken in den *staat*, om gelijkelijk beschermd te worden. Met die vrijheid nu zijn wel in contradictie de bepalingen van het 6de en 7de hoofdstuk der begrooting, die duidelijk aantoonen, hoezeer de Regering zich nog met de Godsdienst bemoeit. De zorg der Regering moest zich niet verder uitstrekken dan ter handhaving van de rust en de veiligheid van den Staat. Ja maar, zegt men, die vrijheid van correspondentie is gevaarlijk, kan veel kwaad stichten, en moet daarom beperkt worden. Spr. moet hierop antwoorden, dat wat men nu tegen de Katholijken in het werk wil stellen hetzelfde is, ... tot de Protestanten behoorden, in vroegere jaren ... ondervonden hebben, toen aldaar de reformat... Toen hebben de Koningen van Frankrijk ook ... pondentie met Genève verboden, onder be... de in die tijden zeer eenvoudige straffe ... zoodat men voor het schrijven van een enk... over godsdienstige aangelegenheden, het lev... spel zette. Dat nu is tegen de Protestanten in... gesteld en door de geschiedschrijvers van die ... gekeurd als zijnde het een regt dat de Kon... aanmatigden tegen de natuur, tegen de vrijhe... geweten van den mensch.

Van die principes uitgaande, leest Spr. de ... Grondwet 188—194. Art. 188 waarborgt ... volkomene vrijheid van godsdienstige begrippen ... verleent gelijke bescherming aan alle godsdie... zindheden; 190 geeft aan de belijders der ... dene gezindheden dezelfde burgerlijke en poli... regten en het hoofdstuk, na nog verschillende ... te hebben opgenomen, besluit met art. 194 ... tikel dat zoo eene groote rol in deze discussie ... speeld en in hetwelk men het *placet* houdt ... wezig te vinden.

Dat artikel zegt vooreerst: De Koning zorgt ... Godsdienst gestoord worde in de vrijheid van ... die de Grondwet waarborgt. Sprekers opvatti... zinsnede is geene andere dan dat de Koning ... alle wetten en verordeningen zoodanig zijn ing... al hebbe men welke godsdienstige geloofsbelij... geene uitoefening van godsdienst gestoord kunn... Maar, zegt men: De Koning zegt tevens ... alle godsdienstige gezindheden zich houden ... palen van gehoorzaamheid aan de wetten van ... Maar Spr. antwoordt: dat is de zorg dat ... de Kerk blijve binnen de palen der wet even ... burger. Dit verpligt u. Het is de zorg, dat ... niet geoorloofd is, in de Kerk evenmin als in ... lijke maatschappij stellingen te verspreiden, di... lijk zijn voor de rust van den staat, de stel... b. v. iets te noemen, waarvan de laatste ... voorbeeld opleveren, dat het geoorloofd zou ... anders goed te ontvreemden. Voor weinige dage... toch hebben wij gelezen, hoe in Frankrijk een ... schap is ontdekt welks maximes medebragten ... pligtmatig en geoorloofd was zich van het goed ... ken meester te maken. Deze en nog zoo vel... stellingen zijn gevaarlijk voor de rust van de Maa... en die moeten geweerd worden, omdat ze de ... wet te buiten gaan. Met zoodanig voorbeeld vo... leest Spr. art. 194 al. 2 der Grondwet en ... hij zijne daaraan gegevene explicatie. Maar om ... artikel te willen afleiden, dat het door de Gron... geestelijken verboden zou zijn om in correspond... de buitenlandsche geestelijkheid te treden, ... voren daarvan kennis te geven, dit ziet hij er ... niet in. Men kan er het *placet* uithalen, als ... *placet* volstrekt wil, maar in de woorden ... Spr. er geen zweem van.

Maar, zegt men, de wet van Germinal en ... Penal zijn de bronnen, waaruit het regt van p... put moet worden. Spr. zal hier niet twisten ... kracht der wet van Germinal; in het gevoelen dat h... de niet noodzakelijkheid der strafbepalingen op h... voorstaat, is hem dat punt onverschillig. Maar ... artikelen uit den Code Penal. Men heeft die ... dikwijls aangehaald, maar ze niet voorgelezen. ... bepaalt: *toute écrit contenant des instructions pa... et dans laquelle un ministre du culte se ser... de critiquer, ou censurer soit le gouvernement, ... acte d'autorité publique, emportera la peine d... sement.* Daarbij is dus van niets anders sprake, ... *instructions pastorales*, waarbij het gouverne... criticeerd of gesensureerd wordt. Maar nu ar... daarbij wordt gehandeld over het *entretenue une ... pondence avec un cour ou puissance étranger... en avoir préalablement informé le Ministre du Ro... de la surveillance des cultes et sans avoir obt... autorisation.*

Daarin nu vindt men een zoo *enorm* regt, ... Spr. waarlijk verwondert, dat het hier wordt in... pen, te dien effecte, om voortaan alle geestelijke ... respondentie aan de permissie van de Regering ... derwerpen. Hij vraagt of het denkbaar is, dat wij ... verlangen *zulke* principes in *dezen* tijd nog aan ... ven. Maar wat Spr. volstrekt niet in die nep... vindt, is het verbod, om, zonder voorafgaande ... keuring, stukken van buiten, en van eene buitenla... geestelijkheid emanerende stukken te mogen afkon... Wat hij wijders niet vindt, zijn *strafbepalingen* ... afkondigingen, sluitende op art. 1 der wet van Ger...

Naar Spr. gevoelen, en dit is nog eene andere ... deratie, heeft de Staat qua talis, geen geloof, ... min als de Regering qua talis dat heeft. En nu ... men zegge, de Koning is een verheven persoon ... zal wel alles kunnen beoordeelen, maar Spr. merk... dat de beoordeeling dan toch wel altijd aan een mi... zal moeten verblijven, en als deze heeft het re...

goedkeuring, dan heeft hij het ook tot afkeuring; hij kan het stuk ook laten liggen, of de decisie eenige maanden ophouden. En wat zal het dan zijn, als het eene instructie geldt, die dadelijk moet werken, en de beslissing der Regering eerst komen zal, als het tijdstip der noodzakelijke werking reeds lang voorbij is? Spr. kan begrijpen, dat men het *placet* verlangt, maar dan diene men er ten minste een superieur-collegie bij te voegen, om, bij wederregtelijke verongelijking, appel te hebben. En als men dit alles aan een minister wil overlaten, die eene geheel andere godsdienst kan belijden, of die geene wetenschap behoeft te bezitten van de zaak, welker afkondiging geobtineerd wordt, dan vraagt Spr., of men dan niet moet erkennen, dat er hier spraak is van een exorbitant regt, noch bij de Grondwet, noch bij het bestaande stratwetboek verleend, maar integendeel, gelijk hij aantoonde, in wederspraak met de grondbeginselen van onzen Staat.

II. In de tweede plaats zeide spreker, dat hij den aandrang verkeerd vindt, omdat hetgeen men wil, is van middeleeuwschen oorsprong en ongeschikt om te effectueren wat men beoogt.

Spreker zal al dadelijk toegeven dat het *placet* in vroegere tijden in bijna alle landen geregeerd heeft, dat het is van Katholijken oorsprong en al hetgeen men verder dienaangaande heeft aangevoerd.

Maar hij vindt dat alles zeer natuurlijk en verklaarbaar. Hij zal zich niet verdiepen in oude tijden, maar alleen opmerken, dat in de middeleeuwen de strijd aanving tusschen Kerk en Staat, omdat de Kerk, toen de meest verlichte in kennis en wetenschap, wilde heerschen boven den Staat. Naar aanleiding van dien strijd hebben de Vorsten weten te verkrijgen het middel van *placet;* maar moet men nu daarbij vergeten, dat toen de Koningen hetzelve zoo zeer verlangden, dewijl de afgekondigde bullen en mandementen het grootste effect hadden als *wettelijke* verordeningen. Moet men vergeten, dat, de drukpers toen niet bekend zijnde, de afkondiging noodwendig in de kerken moest geschieden.

Met dus de publicatie daar te keeren, was toen de zaak gered, maar is dit ook nu het geval? In een geschrift over het regt van *placet* leest men dat in vroegere tijden de aankomende schepen werden gevisiteerd of ze ook pausselijke bullen aan boord hadden. Men beschouwde die zaken toen als contrebande, en Spr. vraagt of men op dezen oogenblik nog dergelijke meeningen is toegedaan, en of wel alle douanen genoeg zouden zijn om dergelijke surveillance uitteoefenen. Maar zegt men, de afkondiging in de kerk maakt meer impressie, dan wanneer men het stuk leest in de dagbladen. Het is mogelijk bij eenigen; maar Spr. twijfelt of het wel de *beste* wijze van afkondiging is; er zijn wel andere en betere middelen om op de mass's te werken, om impressie te maken als men dat wil. Spr. brengt hier in herinnering het gebeurde in Champagne, waar men een brief van Christus regtstreeks uit den Hemel liet dalen en dat nog wel gedrukt. Men denke hoe nog onlangs in Lyon de H. Maagd verschenen is aan twee door haar mirakeldoende kinderen en hetgeen in gedrukte geschriften aan de goede gemeente is verkondigd. — Als men dus op de leeken werken *wil*, dan zijn er duizenderlei andere middelen dan afkondiging in de kerk. Maar, wat wil men? Men wil blijkbaar verkeerde leeringen tegengaan, goed, maar is dat op die wijze te keeren als men verlangt?

Spr. gelooft neen, en als hij ze dan niet keeren kan, dan moet hij ze dulden, doch wanneer de *uitwerkselen* gevaarlijk zijn, dan moeten ze tegengegaan en bestraft worden. Maar zal dat nu aanleiding moeten geven tot preventive bepalingen? Zullen daardoor overdreven leeringen, dikwijls door verstandige Katholijken afgekeurd, tegengegaan worden? Spreker wil hier niet vroegere leeringen in herinnering brengen, maar hij wil slechts aanhalen, hoe men in vroegere dagen zelfs zoo verre ging, dat men als een klaarblijkelijk bewijs, dat de ketters regtstreeks van den duivel afstamden, aanvoerden, dat al de ketters staarten hadden, en dat ze daarom zulke wijde broeken droegen. Welnu, zal men daartegen strafbepalingen gaan maken in de 19 eeuw? Het gezond verstand doet immers regt wegens dergelijke dwaasheden.

(*Gebrek aan noodige plaatsruimte, noodzaakt ons de redevoering van den heer* Luzac *hier af te breken. Wij zullen morgen Zaturdag in een* buitengewoon Nummer *daarvan het slot leveren, benevens de redevoering van Z. Exc.* den Minister van Justitie, *en zoo mogelijk ook die van de heeren* Mutsaers *en* Luyben.) (Red.)

De beraadslaging over het wetsontwerp, tot vereffening van uitgaven op, en opheffing van het bijzonder fonds voor proceskosten, is vastgesteld op Vrijdag den 23 dezer, des voormiddags ten 11 ure.

— De afdeelingen zijn heden den 22 vergaderd geweest, over de gewijzigde voordragt van wet, wegens de afschaffing van den accijns op de rogge.

De tijding van het indienen van het ontslag van Z. Em den Cardinaal Gizzi als secretaris van staat van Z. H. Pius IX, welke tijding reeds herhaaldelijk door onderscheidene dagbladen is te kennen gegeven, doch van welker mededeeling wij ons tot heden toe, om redenen, die onze lezers zullen billijken, onthouden hebben, schijnt thans eene daadzaak te zijn.

Immers in een bijblad van de *Quotidiano* van Rome, dd. 10 dezer, leest men het volgende:

»Z. Em. de Cardinaal Gizzi heeft uit eigen beweging zijn ontslag gevraagd als secretaris van staat."

Het schijnt overigens, dat Z. H. dat ontslag heeft aangenomen, want de *Quotidiano* laat daarop onmiddellijk volgen:

»Z. Em. de Cardinaal Ferretti, legaat van Pesaro en Urbina is tot zijn opvolger benoemd. De H. Vader heeft hem die benoeming bekend gemaakt bij eigenhandig schrijven, eindigende met deze woorden:

»Uwe Eminentie kome dus dezen nieuwen post bekleeden; *God zij met ons*."

»De Cardinaal Ferretti, uit een adelijk geslacht van Ancona gesproten, is 52 jaren oud. Hij was zeer bevriend met den Cardinaal Mastai vóór diens verheffing tot de pausselijke waardigheid, en heeft zich in de provincie, die hij in de hoedanigheid van legaat bestuurde, zoowel door zijne vastberadenheid als door zijne godsvrucht, onderscheiden.

Intusschen, hoe geloofwaardig dit berigt ook schijnen moge, latere tijdingen, door andere dagbladen medegedeeld, melden, dat de oneenigheid, welke tusschen den secretaris van staat en een der cardinalen scheen te bestaan, en die als de oorzaak der aftreding van den cardinaal Gizzi werd aangemerkt, zou zijn uit den weg geruimd. Men zal spoedig weten wat daarvan waar is.

Aanstaanden Maandag zullen in den Zwitserschen landdag de beraadslagingen over de belangrijke kwestie van het katholijk verbond der zeven cantons een aanvang nemen.

Door de Nederlandsche handel-maatschappij zijn bevracht geworden de volgende 12 schepen, als:

Voor Amsterdam: *Hendrik Wester*, kapt. R. J. Reijnders; *Van der Werf*, P. van Duijvenbooden; *Amstel*, J. van Duyn; *Lucipara's*, C. Visman; *Amphitrite*, K. J. de Jong; *President Verkouteren*, S. Hoekstra; *Zeevaart*; J. A. Knaap.

Voor Rotterdam: *President Ram*, kapt. J. R. Ulrichs; *Europa*, D. Keus.

Voor Dordrecht: *Koningin der Nederlanden*, kapt. E. Groeneveld Cadée; *Biesbosch*, P. M. Vogelsang.

Voor Middelburg: *Zeepaard*, kapt. J. Giltjes, Jz.

Men leest in het *Dagblad van 's Gravenhage*, dd. 20 Julij. »Voor eenige dagen werd gemeld, dat het Z. M. den koning behaagd heeft, den heer J. van Lennep, Nederl. consul te Smyrna, te benoemen tot commandeur der orde van de Eikenkroon. Sedert hebben wij vernomen, dat een hoogere graad dier orde aan den heer van Lennep is toegekend, namelijk die van ridder met de star."

PER OVERLAND-MAIL.

Een onzer Bataviasche Vrienden meldt ons het volgende:

»Pastoor Staal te Padang, de eenige R. C. Geestelijke in Neerl. Indië, is verschrikkelijk vermoord. Een zijner bedienden, dien hij verscheiden malen van ontrouw en diefstal overtuigd en vaderlijk vermaand had, heeft hem door zeventien wonden gruwelijk het leven ontroofd. — Hij was een waar Christen."

Den overigen hoogst belangrijken inhoud van den brief van dien Correspondent deelen wij in ons volgend N°. mede.

Wij ontleenen aan de Javasche Courant dd. 19 Mei ll. het volgende:

Op den 14den dezer des avonds, ankerde ter reede Batavia, Zijner Majesteits stoomschip Merapie, gekommandeerd door den luitenant ter zee der 1ste klasse van Hoogenhouck Tulleken, komende van Singapore, van waar het den 10den te voren was vertrokken, en met welk stoomschip verwacht werden de brieven en pakketten, welke in het laatst der maand Maart uit Europa per overland-mail voor deze gewesten zijn afgezonden.

Algemeen was de teleurstelling toen, na aankomst der Merapie, vernomen werd, dat de Nederlandsche brievenmaal daarmede niet was aangebragt. Omtrent de oorzaak dezer gebeurtenis, vinden wij in de Straits Times Extra van 8 dezer, het volgende van Singapore medegedeeld:

«Wij vernomen dat de postmeester te Singapore een brief ontvangen heeft van den heer Lee, postmeester te Galle, houdende, dat op last van den postmeester generaal te Londen, in den vervolge geene pakketten, geadresseerd aan de Nederlandsche autoriteiten te Batavia, of aan de Spaansche autoriteiten te Manilla meer te Singapore mogen worden afgeleverd, maar dat dezelve moeten worden doorgezonden naar Hongkong. De onbillijkheid van dezen maatregel valt niet te betwijfelen. Ten gevolge van dit verbod zijn slechts enkele voor Batavia en Manilla bestemde losse brieven te Singapore afgegeven geworden."

Er bestaat alle reden ons te gelooven, dat de van de zijde der Engelsche post-administratie gegeven bevelen, van geheel administratieven aard zijn; daar toch alle over Southampton verzondene brieven zijn aangebragt en ook die, welke uit Frankrijk zijn geëxpediëerd, hunne bestemming hebben bereikt. Door den postmeester van Ceylon is als reden voor het bevel aangegeven de omstandigheid, dat de uit Nederland over Marseille verzonden wordende brieven niet kunnen worden gefrankeerd, en dat te Singapore geen postmeester of koninklijk agent aanwezig is.

Het heeft Zijner Excellentie den Minister van Staat, Gouverneur-Generaal, ten gevolge van het voren medegedeelde, behaagd, oogenblikkelijk zodanige maatregelen te nemen, als in de gegeven omstandigheden, strekken kunnen, om de dit maal ondervonden belemmeringen, voor den vervolge zoo mogelijk te vermijden.

Tevens heeft Zijne Excellentie de Minister van Staat, Gouverneur-Generaal, in het belang van den handel en van de gemeente, maatregelen genomen, ter erlanging van de naar Hongkong doorgezonden brievenmaal.

Ten slotte melden wij hier nog, dat heden voormiddag te 11 uur gesloten zijn de brievenpakketten, bestemd om met Zijner Majesteits stoomschip Merapie, gekommandeerd door den luitenant ter zee 1e klasse, van Hoogenhouck Tulleken heden avond regtstreeks van hier naar Ceylon gezonden te worden, ten einde van daar verder met de overland-mail naar Europa te worden gedirigeerd. Het getal der verzonden brieven bedroeg, voor de route via Marseille 465 en via Southampton 47, dus in het geheel naar Europa 512 brieven. Het berigt van deze expeditie, slechts korten tijd voor het vertrek der boot op Batavia bekend zijnde, was onze correspondent, gelijk hij ons meldt, buiten staat, voor ons zijn gewone handelsberigten te redigeren.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

(*Wegens de belangrijkheid der stoffen voor onze rubriek* Binnenland, *zijn wij verpligt geweest de Buitenlandsche tijdingen, die trouwens niet veel gewigtigs behelzen, zoo kort mogelijk zaam te vatten.* Red.)

FRANKRIJK.

PARIJS, 21 Julij. Men leest in de *National*: »Heden scheen het gerucht, dat de maarschalk Soult op nieuw zijne demissie had ingediend en dat, na gehouden beraadslagingen van den ministerraad, dat ontslag was aangenomen, in de Kamer veel geloof te verdienen. Ook zou men aan den maarschalk Bugeaud geschreven hebben, om hem de portefeuille van oorlog aan te bieden, en zou het nagenoeg zeker zijn, dat de heer Guizot het voorzitterschap van den ministerraad op zich zal nemen."

— Het gerucht heeft zich verspreid, dat, ten gevolge der beide conferentiën dezer dage op het Foreign-Office tusschen den hertog de Broglie en lord Palmerston gehouden, eene overeenkomst tusschen Frankrijk en Engeland zou zijn getroffen tot regeling van de aangelegenheden van Griekenland.

— De heer Pellapra is in den nacht tusschen den 18 en 19 dezer te Parijs teruggekomen, en heeft zich in den namiddag van eergisteren in de gevangenis van het Luxemburg in hechtenis begeven. Men leest dienaangaande in de *Moniteur*:

»De kanselier van Frankrijk, president van het hof der pairs, heeft de eer ter kennisse van de leden van het hof te brengen, dat de beschuldigde Luc-Henri Alain Pellapra zich in hechtenis heeft begeven; de debatten betreffende de beschuldiging tegen hem ingebragt bij arrest van den 26 Junij ll. zullen plaats hebben op Vrijdag 23 Julij e. k."

Men gelooft dat die debatten slechts een dag zullen duren.

— De heer Chaix d'Est-Ange zal den heer Pellapra voor het hof der pairs verdedigen.

— De heer Parmentier heeft voldaan aan de vordering om zijne boete en de onkosten van het proces te betalen, en is diensvolgens in vrijheid gesteld.

— De gemalin van den heer Teste heeft eene scheiding van goederen tusschen haar en den voormaligen minister gevraagd. De gezondheids-toestand van den veroordeelde wekt naar het schijnt, eene ernstige bezorgdheid.

— Men zegt, dat de heer Teste weldra naar het kasteel Ham zal worden vervoerd.

— De heer D. O'Connel is gisteren te Parijs aangekomen, begeleidende het lijk zijns vaders, den grooten bevrijder van Ierland. Hij wordt in die treurige zending bijgestaan door Dr Miley. Dezen morgen zijn zij naar Havre vertrokken, alwaar zij zich naar Southampton zullen inschepen.

— De kamer der afgevaardigden heeft heden het wetsontwerp betreffende den spoorweg van Parijs naar Lyon aangenomen met 194 tegen 40 stemmen. Deze spoorweg zal ten minste 300 millioen frs. kosten.

MADRID, 15 Julij. Betreffende de vergadering der progressisten, dezer dage onder voorzitting van den heer Mendizabal gehouden, verneemt men nog, dat twaalf candidaten door de junta voorgesteld en aangenomen zijn. Den naam van den generaal Linage vond men naast die der overige leden.

— Bij het naderen van het tijdstip der verkiezingen bespeurt men in Spanje eene algemeene staatkundige beweging. Alle partijen rusten zich uit tot den strijd, die ditmaal waarschijnlijk zeer hevig zal zijn. Desniettemin schijnt het ministerie al deze voorbereidingen met de grootste onverschilligheid aan te zien, en heeft niet een candidaat aangewezen.

— Men houdt zich ernstig bezig met het oprigten eener estafette op Parijs, die drie reizen per maand zou doen en van hier den 5, 15 en 25 van iedere maand zou vertrekken.

— De afreize van H. M. naar San Ildephonso is be-

paald op den 19 dezer. Het schijnt, dat de minister van openbaar onderwijs H. M. zal vergezellen.

— De koninklijke raad heeft Mgr. Brunelli het *exequatur* doen toekomen. De officieele onderhandelingen tusschen den pauselijken legaat en het gouvernement der koningin zullen derhalve een aanvang nemen.

— De periodieke pers raapt met fierheid de handschoen op, haar door lord Palmerston toegeworpen, ter zake van het dralen van Spanje in de uitbetaling der Spaansche fondsenhouders in het buitenland. »Het Britsch kabinet wete eens voor altijd," roept *el Correo* uit, »Spanje heeft, om zijne erkende en pligtige verbindtenissen gestand te doen, niet noodig door ongepaste uitdrukkingen of bedreigingen daartoe gedwongen te worden. Die uitdrukkingen zouden Spanje evenmin kunnen nopen om zijn pligt te verzaken, als bedreigingen in staat zouden zijn om Spanje schrik aan te jagen."

— Ingevolge de bepalingen van het nieuwe protocol, geteekend door de vertegenwoordigers der verbonden mogendheden te Lissabon, zullen de Engelsche troepen onmiddellijk het fort Forz te Oporto moeten ontruimen. Dat fort zal door Spaansche troepen worden bezet.

ENGELAND.

LONDEN, 19 Julij. Het Britsch gouvernement heeft ten volle zijne goedkeuring gehecht aan het gehouden gedrag van Sir John Davis, tijdens de gebeurtenissen in China. Echter geeft Lord Palmerston in de depêches, die hij aan Sir Davis heeft doen toekomen, den wensch te kennen, dat het verledene niet moge strekken tot aanmoediging van eenige ligtzinnige of kwalijkgezinde Engelschen, ten einde goedsmoeds botsingen met de Chinezen uit te lokken.

— In de parlementaire zittingen is in de laatste dagen niets belangrijks voorgevallen. Alleenlijk zij het aangemerkt, dat een voorstel van den heer Brotherton gisteren in het huis der gemeente gedaan, om aan de Vereenigde Staten een adres van dankbetuiging te zenden wegens de hulp aan Ierland bewezen, door Lord Palmerston ondersteund, aangenomen is.

— Het huis der lords begint nimmer eene zitting zonder dat een der bisschoppen, die leden der vergadering zijn, een kort gebed gesproken heeft. Laatstleden Zaturdag was geen dezer prelaten bij de zitting tegenwoordig; zoodat de kamer twee uren wachtte alvorens de zitting te beginnen.

— De *Observer* zegt, dat, volgens stellige berekeningen, lord Russell bij de aanstaande verkiezingen eene meerderheid van 80 stemmen zal verkrijgen.

— De grootvorst Constantijn bezoekt thans de Schotsche Hooglanden.

De *Daily News* meldt in een brief uit Rome, dat Z. H. den cardinaalshoed zal opdragen aan Mgr. Wiseman, bisschop van het wester-district van Engeland, die nu onlangs naar Rome is vertrokken. Hetzelfde dagblad zegt, dat er insgelijks sprake is van de beiden aartsbisschoppen van Dublin en Armagh tot de cardinaals-waardigheid te verheffen.

— Laatstleden Donderdag avond zijn te Dublin eenige leden van het »Jonge Ierland" door het gemeen aangevallen en mishandeld. Den volgenden dag werd in eene meeting van die vereeniging besloten voortaan geweld met geweld te keer te gaan.

Volgens berigten uit Canton van den 23 en van Hong-Kong van den 25 Mei, verkeeren alle handelszaken te Canton in een staat van kwijning. Men verwachtte een nieuwen aanslag op Canton, en vreesde, dat deze nog heviger zijn zou dan de eerste.

Naar luid van berigten uit Indië, van den 12 Junij, is Dost-Mohammed in zijne hoofdstad wedergekeerd. Zijn geschil met de hoofden van Ghilzie is vereffend.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, 20 Julij. Onderscheidene dagbladen hebben allerlei verzinsels opgedischt aangaande de ontevredenheid des konings van Pruissen, over het geslagen vonnis tegen den prins van Hatzfeld. Al deze berigten worden echter gelogenstraft door de wijze, waarop Z. M. dezer dage, onder andere autoriteiten van Breslau, Mgr. van Diepenbroke bij zich ten gehoore heeft ontvangen. Na afloop der audientie geleidde Z. M. den bisschop zeer minzaam in zijn kabinet en noodigde hem bij zich ter tafel. De koning heeft hem bij die gelegenheid uitdrukkelijk zijne goedkeuring betuigd over zijne krachtdadige handelwijze jegens den prins van Hatzfeld. De *Berliner Evang. Zeit.* had reeds vroeger Mgr. van Diepenbroke den verdienden lof toegekend wegens het gebruik, dat hij had gemaakt van zijn bisschoppelijk regt.

— Berigten uit Silezië hangen een hartverscheurend tafereel op van den nood, die onder de arme klassen heerscht, zoodat men met smachtend verlangen den uitslag van den oogst afwacht; die evenwel, naar het zich laat aanzien, zeer gezegend zal zijn.

Tot leniging der algemeen heerschende ellende in den tegenwoordigen tijd is, door het nemen van doeltreffende maatregelen en eene onbekrompene milddadigheid, vooral bij de overstroomingen van den Oder, veel bijgedragen door eene commissie bestaande uit den generaal graaf van Brandenburg, den prins-bisschop van Diepenbroke, den super-intendent Hahn en andere uitmuntende personen.

KEULEN, 21 Julij. Men meldt uit Munchen, dat het vertrek van Mgr. Morichini, pauselijke nuntius, naar Rome, in de hoofdstad van Beijeren een groot opzien heeft gebaard. De openbare meening schreef dit vertrek toe aan het misnoegen van den H. Stoel over de handelingen des bestuurs in kerkelijke aangelegenheden, en inzonderheid aan de bepalingen, onlangs door de regering genomen, betreffende de kloostergeloften van vrouwen.

Ofschoon men vermoedt, dat Mgr. Morichini tot de aanzienlijke betrekking van thesaurier-generaal te Rome zou geroepen zijn, is dit echter nog niet in zooverre bevestigd, dat men het vertrek van dien prelaat niet voorshands aan eene andere oorzaak zou mogen toeschrijven.

Uit Chur wordt gemeld, dat in Zwitserland veel sprake is van eene gezamenlijke nota, die door Oostenrijk, Rusland en Pruissen aan de staten van Italië zou zijn gerigt, eene waarschuwing inhoudende van in hunne staatsinstellingen geene veranderingen te maken.

— Men berekent de sterkte der Oostenrijksche troepen, die in en om Vorarlberg geconcentreerd zijn, op ongeveer 20,000 man.

— De *Revue de Genève* spreekt het berigt tegen, dat de Fransche troepen op de grenzen eene versterking zouden hebben ondergaan.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 23 Julij.

Eerstdaags verwacht men de aankondiging der N M. Koffij-veilingen, waardoor het met Koffij zeer stil blijft.

GRAANMARKT.

Tarwe 130 ℔ p. witb Pools. ƒ 540; 126, 129 ℔ b. dito ƒ 500, ƒ 515; 125, 128 ℔ dito ƒ 485, ƒ 504; 124 ℔ Vriess. ƒ 470; 127 ℔ b. Pools. ƒ 505; 121 ℔ witb. Sil. 460; 126 ℔ o. Lub. ƒ 460.

Rogge 117, 119 ℔ Riga ƒ 240, 246; 115, 116 ℔ dito ƒ 234, 237; 118 ℔ dito ƒ 243.

Haver 80 ℔ dikke ƒ 178; 77 ℔ Voer ƒ 166.

Boekweit 118, 120 ℔ Holsteinsche ƒ 269, 273.

Koolzaad. N. Flaamsch 64. N. Betuwsch Aveelz. 61. Op 9 Vaten Olie te leveren dadelijk in Sept. en Oct. £vl 65. *Raapolie* per 6/w. ƒ 38; Vliegend 37; primo Mei ek. $37\frac{1}{4}$; Sept. 37; Oct. 37, $\frac{1}{4}$, 7; Nov. $37\frac{1}{4}$; Dec. $37\frac{1}{4}$. *Lijnolie* per 6/w. ƒ $32\frac{3}{4}$; Vliegend $31\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$.

GOES, 20 Julij. Tarwe van het laatste gewas wierd heden door de bakkerij met ƒ 20, ƒ 19,50 betaald, terwijl andere artikelen niet meer aangevraagd worden. Van nieuwe Winter-Garst (1847) waren eenige monsters ter markt, dooréén voldoende van kwaliteit en vrij hard, dezelve wierden niet geveild, maar alléén voor een kijkje getoond; nietemin is er ƒ 6 per mud voor geboden. Ook van Nieuw Koolzaad hadden wij eenige aanvoer, de kwaliteit was vrij algemeen kraakdroog, en vrij vet en olierijk, doch klein van korrel en algemeen met roode korrels bezet; hetzelve wierd op £vl. $62\frac{1}{2}$ gehouden en £vl. 57 voor geboden, doch bleef onverkocht; aanstaanden marktdag wachten wij eenen vollen aanvoer. Het schot valt in het dorschen tegen.

SNEEK, 20 Julij. Boter ƒ 56; Kaas ƒ 23 a ƒ 27,50. Aanvoer van Boter 1403 $\frac{1}{4}$ en 150 $\frac{1}{8}$ ton. Kaas 36836 N. of $245\frac{1}{2}$ schipponden.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

			22 JULIJ gebl.	23 JULIJ 4½ u.		
NEDERL., Werkel. Sch. à	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$57\frac{7}{8}$	$57\frac{15}{16}$	à	
Dito Dito	3	»	$70\frac{1}{16}$	$70\frac{1}{16}$	»	$70\frac{1}{8}$
Dito Dito op resc.	3	»		$70\frac{1}{16}$	»	
Dito Dito	4	»	$90\frac{1}{8}$	$90\frac{1}{16}$	»	$90\frac{1}{8}$
O. I. Leening	4	»	90	90	»	
Amortis. Syndic.	$4\frac{1}{2}$	»			»	
Dito Dito	$3\frac{1}{2}$	»	$88\frac{5}{8}$		»	
Handel-Maatschappij	$4\frac{1}{2}$	»	170	$169\frac{3}{4}$	»	$169\frac{7}{8}$
Haarlemmermeer	5	»			»	
Aand. Rijn-Spoorweg	$4\frac{1}{2}$	»			»	
Aand. Holl. S. M.		»	108	$107\frac{1}{2}$	»	
BELGIE,	$4\frac{1}{2}$	»		90	»	
Dito	$2\frac{1}{2}$	»			»	
Dito bij Rotschild	$2\frac{1}{2}$	»			»	
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	»	$47\frac{7}{8}$	$17\frac{3}{4}$	»	$17\frac{13}{16}$
Dito bij Dito onb. st.	5	»	$47\frac{3}{8}$	$16\frac{7}{8}$	»	$17\frac{1}{2}$
Dito	3	»	$34\frac{1}{2}$	$34\frac{1}{4}$	»	
Dito Binnenl. à 6 m.	3	»	$26\frac{9}{16}$	$26\frac{1}{4}$	»	$26\frac{1}{2}$
Coupons Ardoins		»	$14\frac{3}{8}$	$14\frac{1}{4}$	»	$14\frac{1}{2}$
Passive		»			»	
Deferred		»			»	
Fransche Uitgest.		»			»	
PORTUGAL, te Londen	3	»		$34\frac{1}{8}$	»	
Dito Dito	4	»	$34\frac{3}{8}$	34	»	$34\frac{7}{16}$
Dito Binnenl. à 1 Conto	5	»			»	
RUSL. Ob. H. 1798 en 1816	5	»	$106\frac{3}{8}$	$106\frac{1}{2}$	»	
Dito Dito 1828 en 1829	5	»	$105\frac{1}{8}$	$105\frac{1}{8}$	»	
Ct. b. d. 1831 en 1833	5	»		98	»	
Dito bij Hope	4	»	$91\frac{5}{8}$	91	»	$91\frac{1}{8}$
Dito bij Stieglitz en C°.	5	»	$91\frac{1}{8}$	$90\frac{7}{8}$	»	$91\frac{1}{8}$
Cert. te Hamburg	5	»			»	
Inschrijving in Assignat.	6	»			»	
Cert. van Dito	6	»		$72\frac{1}{4}$	»	
POLEN, Certific.	4	»			»	
Dito Aand. met Loten fl 300		ƒ			»	
Dito Dito fl 500		»		144	»	
AMERIKA, Phil. Bank	6	pCt			»	
Dito	5	»			»	
Dito Bank-Actiën					»	

Oost., Met. 5 pc $104\frac{3}{4}$; dito $2\frac{1}{2}$ pc $54\frac{1}{8}$; Obl. bij G & C°. 5 $103\frac{1}{2}$; Nap., Cert. bij L. & B. $95\frac{1}{4}$; Mex. $19\frac{3}{8}$; Peru 20, 21; Ec $2\frac{5}{16}$

Koers van het Geld: Beleening 3, $\frac{1}{4}$ pCt., Prolong. $2\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$ pCt. Wissel-Disconto 4 pCt.

ANTWERPEN, 21 Julij. Kerkelijke Staat. Oblig. 1832 à 5 pCt. 100. Certific. 1844, 5 pCt $96\frac{3}{4}$.

Wisselkoers.

2/m. Hamburg $35\frac{1}{4}$; Zigt dito $35\frac{3}{8}$; 2/m. Londen 11 …; Zigt Londen $12.07\frac{1}{2}$; 3/m. Lisbon. $42\frac{1}{2}$; 3/m. Porto $43\frac{1}{4}$; … Petersb. 1.89.

ADVERTENTIEN.

Amsterdam, bij G. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.